

Veľká noc a jej tradície

„Už sa blíži, už sa blíži Veľkonočný pondelok.
Už sa vajcia obliekajú do farebných košieľok.
Ej krúťte sa kolovrátky, ej krúťte sa praslice!
Už sa vajcia obliekajú, by z nich boli kraslice.“

Tak aj takýmto veršikom sa naši predkovia pripravovali a tešili na Veľkonočné sviatky. Prichádzajú každý rok, sú pre nás úplnou samozrejmosťou, tešíme sa na ne. Pravda, dnes nám už akosi uniká ich podstata, ba často nás starodávne obyčaje ani veľmi nezaujímajú. Veľkonočné sviatky pokladáme už viac za rodinné sviatky, máme predĺžený víkend.

K zamysleniu sa a k zapremýšľaniu, siahnutiu po knihe nás primajú spravidla detské otázky. A prečo je Veľká noc tento rok v iný deň, než bola vlani, a prečo farbíme vajíčka, a prečo máme čokoládové vajíčka, a prečo sa pečie baranček, a prečo, a prečo... Tých prečo je veľa.

Tieto sviatky totiž patria vari k najstarším našim sviatkom vôbec. Ich podstata siaha až do predkresťanských čias, kedy naši predkovia rituálnymi obradmi vítali jar, nový prebúdžajúci sa život. To je jedna tradícia.

O čom je však „naša“ Veľká noc?

Veľký piatok pripomína smrť Ježiša Krista na kríži, Biela sobota – jeho pochovanie do hrobu, Veľkonočná nedeľa – jeho zmŕtvychvstanie. To je zas iná tradícia. Pôvodne išlo o oslavu sviatkov jari spojených s jarnou rovnodennosťou. Či vari jarné prebúdzanie sa prírody, keď sa po zime vlieva do prírody nový život, nová sila, nepripomína znovuzrodenie? Tu by sme ľahko našli súzvuk medzi symbolmi jari späťmi s prebúdzajúcou sa prírodou, teda s znovuzrozením prírody a znovuzrozením, zmŕtvychvstaním Ježiša Krista.

Veľká noc je sviatok pohyblivý. Súvisí s jarnou rovnodennosťou. Veľkonočná nedeľa je vždy prvou nedeľou po prvom jarnom splne Mesiaca, teda po 21. marci. Záver fašiangov býva o štyridsať dní skôr. Popolcovou stredou sa končí obdobie zimných radovánok a začína obdobie pôstu. Posledný týždeň pred Veľkou nocou sa u nás nazýva Veľký týždeň. Vo štvrtok tohto týždňa, v Zelený štvrtok sa v mnohých slovenských regiónoch piekli z kysnutého cesta „judáše“. Tvarom mali pripomínať stočený povraz, na ktorom sa obesil zradný Judáš. Potierali sa medom, podobne ako vianočné

oblátky. Na Zelený štvrtok sa malo jesť niečo zelené – špenát, hlávkový šalát- aby bol človek zdravý. V tento deň sa zaviazali zvony.

Veľký piatok je dňom prísneho pôstu. Na Bielu sobotu večer, po slávnosti Vzkriesenia, sa po dlhom čase mohlo na stole objaviť mäsité jedlo. Veľkonočná nedeľa je slávnostným dňom. Po dlhom pôste sa začínajú zábavy a prípravy na Veľkonočný pondelok. Zdobia sa vajíčka, Veľkonočný pondelok je dňom šibačky a oblievačky. Aj tu nachádzame korene z minulosti. Šibala sa čel'ad', aby nebola lenivá, dievčatá, aby boli zdravé, tiež kravy, aby sa otelili. Voda zo studničky či potoka mala pre našich predkov tiež svoj magický význam. Gazdiné v nej oplachovali všetok riad, umývali sa ňou celé rodiny.

Čo z toho nám zostalo dodnes ? Šibanie a oblievanie, niekedy i pokropenie voňavkou. A dievčatá by sa za to mali odmeniť pohostením a vajíčkom. Vajíčkom, ako symbolom nového života a plodnosti. Alebo zajačikom z čokolády. Ten už v starom Egypte mal symbolizovať skromnosť a pokoru, šťastie a plynúci čas.

Studnička múdrostí:

Ak prší na Veľkonočnú nedeľu, bude suché leto.

Aká Kvetná nedeľa, taká Veľká noc.

Biely Zelený štvrtok znamená teplé leto.

Keď na Veľký piatok nie je mráz, býva veľa hribov.

Ak na Veľký piatok prší, to nám dobrý rok sľubuje.

(AD)

KULTÚRA

Dňa 3. marca 2008 sa v priestoroch kultúrneho domu uskutočnil kurz aranžovania. Účastníčky kurzu si pripravili nádhernú veľkonočnú výzdobu do svojich domácností.

Organizácia pre kultúru a verejné služby v spolupráci s Kysuckým kultúrnym strediskom pripravuje na 7. apríla o 14-tej hodine v zasadačke OÚ prednášku na tému Pestovanie liečivých rastlín a ich použitie.

Organizácia pre kultúru a verejné služby v spolupráci s Kysuckým kultúrnym strediskom poriada v predveľkonočnom týždni kurz zdobenia kraslíc pre žiakov Základnej školy Ústredie.

(AD)